

Sygn. akt V U 1175/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku w Słupsku Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Ewa Sławińska- Klamann**

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Adamczyk-Podolska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2013r. w Słupsku

na rozprawie sprawy

z odwołania G. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia r. znak

w sprawie G. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o prawo do emerytury-skarga o wznowienie postępowania VU 920/11

I zmienia zaskarżony skargą o wznowienie postępowania wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2011 roku sygnatura akt VU 920/11 w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. do podjęcia wypłaty emerytury G. K. od dnia 1 października 2011 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego,

II uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2011 roku sygnatura akt VU 920/11 w punkcie II,

III żądanie ubezpieczonej G. K. w przedmiocie przyznania odsetek za opóźnienie przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona G. K. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2011 roku, sygn. akt VU 920/11, oddalającym jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 13 października 2011 r. o zawieszeniu wypłaty emerytury. Domagając się uchylecia wyroku z dnia 28 listopada 2011 r. i przyznania emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 29 marca 2012 r. wraz z należnymi odsetkami oraz zasądzenia od pozwanego organu rentowego kosztów procesu. W odpowiedzi na skargę organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podniósł, że w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego nie kwestionuje prawa ubezpieczonej do dalszego pobierania świadczenia bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, przy czym w ocenie organu rentowego prawo do wypłaty świadczenia ubezpieczona nabyła od dnia 22 listopada 2012 roku tj. od daty

ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy prawnej przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 października 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) w odniesieniu do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona G. K. (ur. (...)) w dniu 2 marca 2009 roku złożyła wniosek o emeryturę. Obowiązujące w tym czasie przepisy określające przesłanki spełnienia, które warunkowały to prawo nie uzależniały prawa do emerytury od rozwiązania stosunku pracy. Decyzją z dnia 30 marca 2009 roku ubezpieczonej przyznano prawo do emerytury od 1 marca 2009 roku. Nadal nieprzerwalnie świadczyła pracę. W dniu 01 października 2011 roku wszedł w życie przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm) dodany przez art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726) który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Decyzja z dnia 13 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury począwszy od dnia 01.10.2011 r. **/dowód:** wniosek – k. 193-196, decyzja z dnia 30.03.2009 r. – k. 396-399, decyzja z 13.10.2011 r. k.506 akta ZUS plik emerytalny

W dniu 07 listopada 2011 r. ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji wstrzymującej wypłatę emerytury.

/dowód: odwołanie k.2 akta sprawy VU 920/11

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2012 r., sygn. akt VU 920/11, oddalono odwołanie ubezpieczonej G. K. o podjęcie wypłaty emerytury.

/dowód: wyrok SO w Słupsku z 28.11.2011 r.– k. 10 akt sprawy VU 920/11

Strony nie wniosły apelacji od w/w wyroku

bezsporne

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr.153, poz. 1227 ze zm.), dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z konstytucyjną zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikająca z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. , w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw tj. 22 listopada 2012 r. (Dz. U. poz.1285)

bezsporne

W dniu 19 grudnia 2012 r. ubezpieczona G. K. wniosła o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku, sygn. akt VU 920/11 z dnia 28 listopada 2011 roku powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie II K 2/12.

/dowód: skarga o wznowienie postępowania- k. 2-3 akt sprawy

Sąd zważył co następuje:

Wznowienie postępowania unormowane zostało w Dziale VI, Tytułu VI, Księgi pierwszej, Kodeksu postępowania cywilnego w art. 399-416¹. Skarga o wznowienie postępowania jest środkiem prawnym, pozostającym w dyspozycji podmiotów postępowania cywilnego, którego wniesienie otwiera drogę do orzekania przez sąd w sprawie, w której zapadło już wcześniej prawomocne rozstrzygnięcie. Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu wyrokowi powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia, ulegającemu wznowieniu postępowaniu sądowemu może nastąpić wyłącznie z powodów i w terminie ściśle określonych w ustawie. Sądem właściwym do merytorycznego rozpoznania niniejszej skargi o wznowienie postępowania, jako skargi dotyczącej nieważności postępowania tak przed sądem I, jak i II instancji jest Sąd Okręgowy zgodnie z regulacją zawartą w art. 405 k.p.c. który stanowi, iż sądem właściwym do wznowienia postępowania z przyczyn nieważności jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, właściwy jest sąd instancji wyższej. Wobec powyższego Sąd Okręgowy, który jest sądem merytorycznym dokonał w pierwszej kolejności sprawdzenia wniesionej skargi pod kątem dopuszczalności skargi w oparciu o art. 410 k.p.c., a więc zachowania dwu podstawowych warunków- ustawowego terminu do wniesienia skargi i ustawowej podstawie skargi.

W sytuacji określonej w art. 401¹ skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zgodnie z art. 407 § 2 k.p.c.. Jeżeli w chwili wydania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego orzeczenie, o którym mowa w art. 401¹, nie było jeszcze prawomocne na skutek wniesienia środka odwoławczego, który został następnie odrzucony, termin biegnie od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu, a w wypadku wydania go na posiedzeniu jawnym - od dnia ogłoszenia tego postanowienia. Jak wynika z akt sprawy powódka żądanie wznowienia zgłosiła przed upływem tego terminu, a tym samym stwierdzić należy, iż zachowany został termin określony w w/w przepisie. Następnie Sąd Okręgowy dokonał oceny czy skarga oparta została na ustawowej przesłance, którą powód zobowiązany był wskazać w niej, pod rygorem odrzucenia skargi, a mianowicie stanowiących braki formalne- nieważności postępowania, bez względu na ich wpływ na rozstrzygnięcie (art. 401 pkt 1 i 2 k.p.c.), właściwe przyczyny restytucyjne (art. 403 k.p.c.) oraz fakt wydania wyroku lub postanowienia (art. 399 § 2 k.p.c.) na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą (art. 401¹ k.p.c.). Powołanie podstaw wznowienia jest istotne z uwagi na treść art. 410 § 1 k.p.c. i art. 412 § 1 k.p.c., ponieważ pierwszy z nich obliguje Sąd do odrzucenia skargi jeśli nie opiera się ona na ustawowej podstawie wznowienia, drugi określa granice rozpoznania jakie zakreśla podstawa wznowienia. Przepisy te jak z powyższego wynika rzutują zarówno na samą dopuszczalność skargi, jak i zakres rozpoznawania sprawy. W rozpatrywanej sprawie istniała podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 401¹ k.p.c. na podstawie ogłoszonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, w sprawie sygn. akt K 2/12. Nadto warunki formalne skargi zostały przez ubezpieczoną zachowane. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt

K 2/12 orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr.153, poz. 1227 ze zm.), dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z konstytucyjną zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikająca z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższe orzeczenie potwierdza, iż rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zupn spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 08.01.2009 r. do 31.12.2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego, co było niezgodne z art.2 Konstytucji RP. Aby nadal po 01.10.2011 r. pobierać emeryturę, osoby te musiały rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą, jeżeli nie uczyniły tego ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Gdyby osoby te w momencie przechodzenia na emeryturę wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne to ich decyzja być może byłaby inna tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i pozostałyby w zatrudnieniu w związku z faktem uzyskiwania wyższych dochodów

ze stosunku pracy niż wysokość świadczenia. Nadto późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu którego ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zawiera wiążące stwierdzenie, iż akt normatywny pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu, a sprzeczność ta z reguły istnieje od samego początku. Zgodnie z konstytucyjną regułą wyrażoną w art. 190 ust. 4 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Trybunał Konstytucyjny niejednokrotnie stwierdzał, iż art. 190 ust. 4 Konstytucji wskazuje na wyraźną wolę, aby sprawa prawomocnie (ostatecznie) rozstrzygnięta na podstawie przepisu niezgodnego z Konstytucją była rozstrzygnięta w zgodzie z wartościami i zasadami konstytucyjnymi. W nowym stanie prawnym, ukształtowanym w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, rozpatrzenie sprawy jest nie tylko dopuszczalne, ale możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo uprawnionego. Prawo do wznowienia postępowania w wypadku orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niekonstytucyjności prawnej podstawy prawomocnego orzeczenia sądowego jest bowiem jednym z aspektów konstytucyjnego prawa do sądu (por. wyrok z dnia 2 marca 2004 r. SK 53/2003 OTK ZU 2004/3A poz. 16 oraz z dnia 9 czerwca 2003 r. SK 5/2003 OTK ZU 2003/6A poz. 50). Realizację reguły określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji stanowi na gruncie postępowania cywilnego - będący samodzielną podstawą wznowienia - art. 401¹ k.p.c., nakazujący wznowienie postępowania sądowego w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową, lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W konsekwencji, po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401¹ kpc sąd stwierdzając, iż orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie o niekonstytucyjności musi prowadzić do dalszych działań, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego Konstytucją. Wskazać nadto trzeba, iż wprawdzie sąd ubezpieczeń społecznych ocenia decyzję organu rentowego według stanu prawnego obowiązującego w dacie jej wydania, jednak należy to odnieść wyłącznie do sytuacji zmiany stanu prawnego w wyniku działań ustawodawcy, nie zaś w sytuacji orzeczenia o niekonstytucyjności przepisów przez Trybunał Konstytucyjny. Nie budzi wątpliwości Sądu, że ubezpieczona należy do kategorii osób w odniesieniu do których Trybunał Konstytucyjny uznał niekonstytucyjność powołanych powyżej przepisów. Ubezpieczona nabyła i realizowała prawo do emerytury od dnia 01.03.2009 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Tym samym uznać należy, iż rozstrzygnięcie w sprawie sygn. akt VU 920/11 z 28 listopada 2011 r. i poprzedzająca to orzeczenie decyzja wydane zostały na podstawie niekonstytucyjnych w w/w zakresie przepisów. Skoro zatem Trybunał Konstytucyjny orzekł, o niezgodności z konstytucją art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr.153, poz. 1227 ze zm.) i art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707), we wskazanym powyżej zakresie to przepisy te w takim zakresie nie mogą mieć zastosowania w niniejszej sprawie, a tym samym muszą być pominięte przy rozstrzyganiu. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, iż w aktualnym stanie prawnym, powstałym na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, okoliczność, że ubezpieczona w dniu 01.10.2011 r. kontynuowała zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy nie może być podstawą wstrzymania emerytury. Zatem Sąd Okręgowy przyjął, że wznowienie wypłaty emerytury winno nastąpić od dnia jej wstrzymania tj. od dnia 01.10.2011 r. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Słupsku na podstawie art. 412 § 1 i 2 k.p.c. zmienił zaskarżony skargą o wznowienie postępowania wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2011 r. sygn. akt VU 920/11 w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. do podjęcia wypłaty emerytury G. K. od dnia 1 października 2011 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego w oparciu o art. art. 118 ust. 1 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) albowiem (...) Oddział w S. wydając

decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury działał zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami -o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku.

Na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. uchylił wyrok Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2011 r. sygn.. akt VU 920/11 w punkcie II tj. w zakresie zasądzenia od ubezpieczonej kosztów postępowania o czym orzeczono w pkt II sentencji wyroku.

Żądanie ubezpieczonej G. K. w przedmiocie przyznania odsetek za opóźnienie sąd przekazał w oparciu o art. 477¹⁰§ 2 k.p.c. do rozpoznania organowi rentowemu o czym orzeczono w pkt III sentencji wyroku. Żądanie odsetek nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, ramy postępowania sądowego wyznacza zakres decyzji organu rentowego zatem konieczne będzie wydanie decyzji w tym zakresie .